Eduskunta

Ympäristövaliokunta

ASIA: O29/2025 LUONNONLAIDUNTEN HOIDON HAASTEET JA LUONNON MONIMUOTOISUUS

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund r.f. (SLC) kiittää mahdollisuudesta jatkaa keskustelua luonnonlaidunten hoidon haasteista ja luonnon monimuotoisuudesta.

SLC:n näkemys on, että vaikka monessa yhteydessä tuodaan esille valtion hallinnon ja viranomaisten puolelta kuinka tärkeitä elinympäristöjä luonnonlaitumet ovat luonnon monimuotoisuuden osalta niin nämä alueet ovat nyt väliinputoajia. SLC peräänkuuluttaa ryhtiliikettä hallinnolta ja viranomaisilta. Tuottajapuoli haluaa myös selkeämpää tietoa, miten luonnonlaitumia voidaan yhdessä hallinnon ja viranomaisten kanssa hoitaa. Nykyinen linja johtaa siihen, että moni tuottaja ei lähde pitkäaikaiseen työhön hoitamaan luonnonlaitumia. Viesti viljelijöille tulisi olla, että alaa halutaan lisätä ei pienentää

SLC:n aikaisemmin esittämät kohdat

Muutosajatukset nykyiselle ohjelmakaudelle

- Esitetyt ristiriidat ovat aiheuttaneet merkittäviä haasteita tukijärjestelmissä ainakin kahdella ohjelmakaudella, eikä tilanne näytä paranevan tulevaisuudessa. Meidän näkemyksemme mukaan ratkaisu voisi olla, että alueet, joita hoidetaan ympäristösopimuksin luonnon ja monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja edistämiseksi, erotettaisiin kokonaan maataloustuista ja niille kehitettäisiin oma tukimuoto. Ympäristöministeriön rooli näinkin tärkeässä asiassa on jäänyt epäselväksi. EU-maatalouspolitiikan raamit tulisi myös ymmärtää ympäristöministeriössä.

- Mahdollinen ratkaisu voisi olla, että ympäristösopimuksissa hyväksyttäisiin 10–20 % lisäalaa, joka ei nykykriteerien mukaan ole tukikelpoinen mutta on tärkeä monimuotoisuuden kannalta – esim. kivinen, tiheäkasvuinen tai ruovikkoinen maa. Toinen asia on mitkä kasvit hyväksytään tukikelpoisilla alueilla. Kotieläin syö muutakin kuin nurmiperusteisia kasveja.

- Moni tuottaja ei hae tukea koska tukimuoto on erittäin työläs ja byrokraattinen, siksi tulisi byrokratiaa karsia ja helpompia seurantamalleja kehittää.

- Voidaan todeta, että ympäristösopimusten toteutuksessa on tarvetta arvioida uudelleen toimenpiteiden kohdentamista, tukijärjestelmän toimivuutta ja keinoja vahvistaa tuensaajien luottamusta. On myös syytä kehittää tapoja saada uusia alueita hoidon piiriin, jotta asetetut luonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoidon tavoitteet voidaan saavuttaa muuttuvassa toimintaympäristössä. Viranomaisten tulisi paremmin käydä

vuoropuhelua tuottajien kanssa tulkinnoista, muutoksista ja yhdessä löytää ratkaisuja, jotka edistävät alueen monimuotoisuuden kehitystä

- Käynnissä olevan kauden aikana tulisi sopimusalueille annettava ennakkopäätös tuottajille ennen kevään hakua, niin että tuottaja tietää mihin sitoutuu. Katselmukset tulisi suorittaa niin nopeasti kuin mahdollista kun kiinnostus viljelijällä herää. Hakuajankohdan muuttaminen voisi harkita.
- Budjettiriihen kirjaus koskien Metsähallituksen mahdollisuudesta rahoittaa hoitotoimenpiteitä heidän alueillansa on hyvä muutos.

Muutosajatukset tulevalle ohjelmakaudelle

- Tulevalle kaudelle tulisi miettiä roolitusta ministeriöiden välillä ja millä perusteella tuki maksetaan kustannusperusteisesti tai tulosperusteisesti. Tukimuodon valinnassa pitäisi huomioida oikeudenmukaisuus, ja että alueen luotoarvo säilyy ja kehittyy.
- Yksi ratkaisu voisi olla, että ympäristösopimusten vastuu ja rahoitus siirrettäisiin ympäristöministeriölle.
- Tulisi selvittää miten tulosperusteinen tukimuoto tulevalle ohjelmakaudelle olisi korvaava tukimalli, joka paremmin kohtelisi tuottajien niiden luontoarvojen mukaan, jota laidunalueilla edistetään.
- Seuraavalla ohjelmakaudella tulisi huomioida monivuotinen kunnostustuki kaislikon niittoon, hoitovaatimuksen tulisi tukea luonnonarvoja eikä tavoitella siistiä hoidettua ja puistomaista ulkonäköä esimerkiksi laiduntamattomat laikkualueet ovat tärkeitä hyönteisille.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Jonas Laxåback, toiminnanjohtaja

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0